

13. 1. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zákaz konkurence ve společnosti s ručením omezeným podle zákona o obchodních korporacích

Ustanovení o zákazu konkurence jsou jedním z prostředků, jak chránit společnost před negativními dopady případného konfliktu zájmů mezi společnostmi a osobami, které ji zastupují. Přestože úprava zákazu konkurence v zákoně o obchodních korporacích do značné míry vychází z předchozí úpravy obsažené v obchodním zákoníku, některé aspekty související se zákazem konkurence jsou nyní upraveny jinak, a je vhodné se s nimi seznámit.

Vymezení zákazu konkurence

Úprava zákazu konkurence je ve vztahu ke společnosti s ručením omezeným obsažena zejm. v § 199 zákona o obchodních korporacích (dále jen „ZOK“), který mezi zakázaná jednání řadí tři okruhy situací, kdy může docházet ke konfliktu zájmů mezi společnostmi a stanoveným okruhem osob, resp. k riziku, že tyto osoby využijí ve svůj prospěch znalosti, informace či kontakty získané při své činnosti pro společnost.

Zákon o obchodních korporacích stanoví, že **bez svolení všech společníků** společnosti s ručením omezeným jednatel nesmí provádět žádnou z následujících činností:

- **podnikat v předmětu činnosti nebo podnikání společnosti**, a to ani ve prospěch jiných osob, **ani zprostředkovávat** obchody společnosti pro jiného;
- být **členem statutárního orgánu** jiné právnické osoby s obdobným předmětem činnosti nebo podnikání **nebo osobou v obdobném postavení** (např. prokuristou), ledaže se jedná o koncern; nebo
- **účastnit se** na podnikání jiné obchodní korporace **jako společník s neomezeným ručením** (tj. společník veřejné obchodní společnosti nebo komplementář komanditní společnosti) nebo jako **ovládající osoba** jiné osoby se **stejným nebo obdobným předmětem** činnosti nebo podnikání.

Tato pravidla vymezující rozsah zákazu konkurence jsou **kogentní** a **nelze je zúžit** ani rozhodnutím valné hromady, ani změnou společenské smlouvy. Na druhou stranu **zpřísnění** zákazu konkurence možné je, a to **změnou společenské smlouvy**. V této souvislosti je však nutné zmínit, že další omezení činnosti jednatele může společenská smlouva určit jen **se souhlasem všech společníků**. K odpovídající změně společenské smlouvy tak nebude postačovat kvalifikovaná dvoutřetinová většina

všech společníků, ale s takovou změnou budou muset souhlasit všichni společníci.

Osobní rozsah působnosti zákazu konkurence

Výše popsaná pravidla zákazu konkurence se v plném rozsahu vztahují na **jednatele** společnosti s ručením omezeným a na **členy její dozorčí rady**, pokud je dozorčí rada ve společnosti zřízena.

Ve společenské smlouvě společnosti je potom dále možné stanovit, **v jakém rozsahu** se zákaz konkurence vztahuje také **na společníky**. Pro společníky společnosti s ručením omezeným tak je možné zákaz konkurence vymežit nejen v širším, ale i v užším rozsahu. Vzhledem k rozsahu práv společníků na informace o podnikání společnosti bude často rozšíření zákazu konkurence v přiměřené míře i na společníky vhodné. Jelikož k takovému kroku bude třeba souhlasu **všech společníků** (neboť se taková úprava společenské smlouvy bude týkat jejich práv a povinností), je vhodné tuto úpravu vložit do společenské smlouvy preventivně již při založení společnosti, dokud jsou vztahy mezi společníky dobré. V okamžiku existence konkurenčního jednání ze strany některého ze společníků již zřejmě nebude doplnění příslušné úpravy do společenské smlouvy příliš proveditelné.

Zákaz konkurence vymezený zákonem o obchodních korporacích nelze (společenskou smlouvou nebo rozhodnutím valné hromady) rozšířit na jiné osoby. Pro úplnost je však třeba uvést, že zákaz konkurenčního jednání může pro další osoby vyplývat z jiných zákonů. Např. podle § 432 odst. 1 NOZ nesmí osoba, která vystupuje jako **podnikatelův zástupce** při provozu obchodního závodu, **bez souhlasu podnikatele** činit na vlastní nebo cizí účet nic, co spadá do oboru obchodního závodu. Stane-li se tak, může se podnikatel domáhat, aby se jeho zástupce takového jednání zdržel, byla vydána obdržená odměna nebo nahrazena způsobená škoda.

Upozornění na konkurenční činnost

Na rozdíl od předchozí úpravy obchodního zákoníku, umožňuje zákon o obchodních korporacích uplatnění zákazu konkurence pro **konkrétního** jednatele vyloučit, souhlasí-li s tím všichni společníci. K tomuto výsledku však není třeba žádného formálního rozhodnutí valné hromady, naprosto postačí souhlas všech společníků, který může být udělen i mlčky. Podmínkou však je, že **všichni společníci** byli jednatelem na předmětné konkurenční jednání upozorněni a tito nevysloví svůj **nesouhlas**.

Při založení společnosti nebo v okamžiku zvolení jednatele musí být společníci jednatelem na rozhodné okolnosti konkurenčního jednání upozorněni **výslovně** (např. při uzavírání společenské smlouvy o založení společnosti či na valné hromadě rozhodující o volbě jednatele). Jestliže však okolnost zakládající (zakázané) konkurenční jednání vznikne až **později**, musí být takové upozornění **písemné** (např. dopis doručený jednotlivým společníkům). Jestliže jsou takto upozorněni všichni společníci, má se za to, že jednatel činnost, které se zákaz týká, **zakázanou nemá**.

Tato domněnka se však neuplatní, pokud kterýkoli ze společníků **vysloví nesouhlas** s konkurenční činností jednatele **do jednoho měsíce** ode dne, kdy na ni byl jednatelem upozorněn. Lhůta běží od okamžiku upozornění společníků ze strany jednatele. Nestačí proto, pokud se o relevantních skutečnostech společníci dozvěděli jinak. Případný nesouhlas společníka je třeba učinit vůči dotčenému jednatelem. Písemná forma takového nesouhlasu **není** sice předepsána, pro vyloučení budoucích sporů však bude vhodnější. Je-li případně prohlášení společníka o nesouhlasu učiněno na valné hromadě, mělo by být uvedeno v zápisu z jednání valné hromady.

Nároky při porušení zákazu konkurence

V případě porušení zákazu konkurence může společnost požadovat, aby jí ten, kdo porušil zákaz konkurenčního jednání, **vydal prospěch**, který v důsledku zakázaného konkurenčního jednání získal. Prospěchem bude zejména odměna či jiné plnění (ať peněžité či nepeněžité), které porušující osoba získala.

Společnost se může místo vydání prospěchu domáhat, aby na ni byla **převedena práva** vzniklá z konkurenčního jednání. Tohoto se však nemůže domáhat v případě, že převod předmětných získaných práv vylučuje jejich povaha (např. osobní a osobnostní práva apod.). Převodem práv však nelze zasáhnout do práv třetích osob, a v některých případech tak bude nutné získat k požadovanému převodu i souhlas dotčených třetích osob.

Nároků na vydání prospěchu, resp. na vydání získaných práv se lze domáhat nejen přímo vůči osobě, která zákaz konkurence porušila, ale také vůči každému jinému **nabyvateli** tohoto prospěchu nebo práva, ledaže tento následný nabyvatel při jejich získání jednal **v dobré víře**.

Uplatnění výše uvedených nároků nevylučuje, aby se společnost domáhala též náhrady újmy, která jí zakázaným konkurenčním jednáním byla způsobena. Případně se na soud může obrátit též společník společnosti, pokud v důsledku zakázaného konkurenčního jednání došlo ke snížení hodnoty jeho podílu ve společnosti či k jiné újmě.

Společnost má samozřejmě též právo požadovat, aby se jednatel dalšího protiprávního jednání (porušování zákazu konkurence) zdržel.

Vedle soukromoprávních následků může mít zakázané konkurenční jednání i trestněprávní důsledky. Porušením zákazu konkurence se totiž jednatel může dopustit trestného činu zneužití informace a postavení v obchodním styku. Podle § 255 TZ se tohoto trestného činu dopustí mj. ten, *„kdo jako podnikatel, společník, člen orgánu, zaměstnanec nebo účastník na podnikání dvou nebo více podnikatelů se stejným nebo podobným předmětem činnosti v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch uzavře nebo dá popud k uzavření smlouvy na úkor jednoho nebo více podnikatelů nebo jejich podniků.“*

Lhůty pro uplatnění nároků

Pro uplatnění práva na vydání prospěchu či práva získaného při porušení zákazu konkurence stanoví zákon o obchodních korporacích lhůtu **3 měsíců** ode dne, kdy se společnost **o porušení tohoto zákazu dozvěděla** (subjektivní lhůta). Právo však současně musí být uplatněno nejpozději do **1 roku od porušení** zákazu konkurence (objektivní lhůta). Jedná se o lhůty prekluzivní, a tak v případě jejich zmeškání právo vydání prospěchu či práva získaného při porušení zákazu konkurence **zaniká**.

Předmětné nároky stačí v uvedených lhůtách uplatnit u povinné osoby (tedy osoby, která má povinnost prospěch či práva vydat), není třeba je v uvedených lhůtách uplatnit žalobou i u soudu.

S ohledem na relativně krátké lhůty je však vhodné v případě zjištění zakázaného konkurenčního jednání s uplatněním nároků neotálet, aby nedošlo k jejich zániku.

JUDr. Luboš Nevrkla, Ph.D.,
advokát

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350

Fax: +420 296 368 351

e-mail: law.office@mn-legal.eu

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)